

NEDERLANDSE VERENIGING VOOR HISTORISCHE RADIOAPPARATUUR

opgericht 19 maart 1977

Secretariaat: Maatsteeg 15 Rhenen

MEDEDELINGENBLAD nr 2. september '77

Het is met veel genoegen dat wij U nu voor het eerst een wat meer volwassen verenigingsblad kunnen voorleggen. Hoe of het één en ander zich in de toekomst ook moge ontwikkelen, de inhoud en de kwaliteit van de volgende nummers zullen helemaal van de bijdragen van de leden afhangen. Probeer ons verenigingsblad goed en interessant te maken en stuur artikelen, opmerkingen, etc. naar de redactie: E. Wessels, Hertogenlaan 154, OOSTERHOUT (NB), tel. 0160-22377.

De stand van zaken m.b.t. de Oude Hoorn.

Zoals op de vergadering in maart werd besloten heeft het bestuur geprobeerd om in de verhouding tot de Oude Hoorn tot een voor beide partijen aanvaardbare oplossing te komen. Uitgangspunten voor het overleg waren: 1) de heer Hulkenberg blijft als uitgever van de Oude Hoorn volledig verantwoordelijk en baas in eigen huis; 2) de N.V.H.R. gaat voor haar leden een collectief abonnement aan; 3) aan de Oude Hoorn wordt een gedeelte toegevoegd dat onder verantwoordelijkheid van de N.V.H.R. valt en dat mededelingen, artikelen, verslagen, etc. uit en voor de vereniging bevat; 4) de N.V.H.R. wil een overeenkomst met de heer Hulkenberg waarin garanties voor de verschijningsdata en voor het overkort opnemen van het verenigingsgedeelte.

De contacten die er geweest zijn tussen de heer Hulkenberg en het dagelijks bestuur, en resp. met de heren v. Dodewaard, Nater en Vermeulen verliepen echter vrij moeizaam en bovendien zeer traag. Dit laatste omdat de heer Hulkenberg door tijdgebrek vaak pas na 6 tot 8 weken weer bereikbaar bleek voor verder overleg.

Tijdens de laatste besprekingen op 12 augustus en 23 september zijn voorlopige afspraken gemaakt. Nr. 3 van de Oude Hoorn lag echter reeds op 12/8 voor verzending klaar zodat ons gedeelte deze keer afzonderlijk verstuurd moest worden. Afsgesproken is dat alleen de Oude Hoorn een advertentierubriek zal bevatten waarvan de redactie door ons bestuurslid Nater gevoerd zal worden. Inmiddels is nr. 3 van de Oude Hoorn aan alle leden toegezonden en de verenigingsbijdrage voor nr. 4 moet vóór 10 november a.s. ingeleverd worden. Artikelen en bijdragen graag vóór 1 november!

Omdat de gemaakte afspraak redelijk lijkt stelt het bestuur voor om te proberen hoe het één en ander werkt. Hopenlijk is zo een definitieve oplossing gevonden; bij ernstige moeilijkheden of stagnaties kunnen we onmiddellijk verdergaan met een eigen verenigingsblad.

BESTUURSACTIVITEITEN

Het bestuur is in de afgelopen zes maanden 5 maal bijeengewees, terwijl het dagelijks bestuur nog 3 maal vergaderde. Behalve aan de verhouding tot de Oude Hoorn is vooral gewerkt aan de opzet van de commissieactiviteiten. Hierbij werd besloten om voor het gebruik dat niet N.V.H.R.-leden van de diensten van de vereniging willen maken een bedrag van f 5.- boven de werkelijk gemaakte kosten in rekening te brengen, samen minimaal f 10.-. De mogelijkheden voor het uitgeven van een eigen verenigingsblad werden nagegaan. Een opzet hiervoor ligt klaar. Twee mededelingenbladen werden uitgegeven en de volgende bijeenkomst wordt voorbereid. De vereniging heeft o.a. een Philips 2531 aangeboden gekregen. Omdat het buiten onze mogelijkheden valt om aan een eigen verzameling te denken zullen we dit op de volgende bijeenkomst onder de belangstellenden verloten, tegen de lage vraagprijs.

NIJJAARBIJENKOMST

Deze zal op 22 oktober a.s. plaatsvinden en weer in Café Bistro "De Klomp". Voor hen die het nog niet weten: 100 meter van station De Klomp aan de spoorverbinding Utrecht-Arnhem, alleen de Stoptreinen! Automobilisten: snelweg Utrecht-Arnhem, afslag Yeenendaal/Renswoude. Ongeveer 1 km in de richting Renswoude, bij de eerste grote kruising rechts ligt Café Bistro "De Klomp". De bijeenkomst begint om 11.00 uur met de algemene ledenvergadering. Daarna maar uiterlijk om 12.15 uur zal drs C.F. Puyter, die velen zeker onder zijn schuilnaam "Dr Blan" zullen kennen, wat vertellen over de ontwikkeling van de radio in een tijdvak dat nu al lang historie is. Na een korte pauze om wat te eten en om de spullen te halen is er tussen 14.00 en 17.00 uur een ruilbeurs. Voor leden is in principe één tafel gratis beschikbaar, niet-leden f25.-. Wel van te voren op te geven bij de secretaris. Indien mogelijk zijn volgende tafels verkrijgbaar à f25.-.

ALGEMENE LEDENVERGADERING

Nederlandse Vereniging voor Historische Radioapparatuur

22 oktober 1977

Agenda

1. Opening
2. Notulen vergadering 19 maart 1977
3. Mededelingen
4. Bespreking commissie activiteiten
5. Verslag van de penningmeester
6. Vaststelling contributie 1978
7. Rondvraag
8. Sluiting

De notulen van de vorige vergadering en het verslag van de penningmeester zullen op de vergadering voorgelezen worden, voor de belangstellenden zijn deze stukken verkrijgbaar bij de secretaris.

Bericht van het secretariaat: het ledental heeft de 110 overschreden; een ledenlijst t/m 21/9/'77 vindt U achteraan dit mededelingsblad. Eventuele onjuistheden graag doorgeven aan de secretaris.

VERENIGINGSBIBLIOTHEEK

Boeken en tijdschriften blijven binnenkomen. Van Wildschut, Arnhem: het A.R.R.L. Radiohandboek van 1942 en van 1949, Corver's Superheterodyne boek (2e druk), L. de Vries, Jongensradioboek van 1941 en van 1946, Radiotechniek van Diks (1942), het Nieuwe Radioboek Voor Jongens van Henderickx, Deketh Grondslagen van de radiohuizentechniek uit 1943 (deel I van de Philips Boekenreeks) en nog vele andere waaronder veel delen Rens en Rens, en gebonden jaargangen Radio Bulletin (1948 t/m 55). Bibliotheekbezoek ter inzage elke maandagavond tussen 8 en 10 uur; in verband met niet te voorzienbare verhindering graag een briefkaartje om Uw komst aan te kondigen.

van Donselaar

RESTAURATIEVERHAAL

Ongeveer anderhalf jaar geleden bemachtigde ik een merkwaardig houten kastje van circa 24 x 30 cm, met aan de voorzijde 4 deurtjes en in de bovenkant een smal klepje. Erin bevonden zich op enkele stukken eboniet gemonteerd wat radio-onderdelen een een tweetal engelse triodes. Aan de deurtjes te zien was het apparaat oorspronkelijk in twee compartimenten verdeeld, onder 8 cm hoog en boven 15 cm. Het kastje maakte een goede indruk maar de inhoud was amateurswerk van de slechtste soort. Het geheel leek op een teruggekoppelde detector voor lange en middengolf met één trap LF-versterking. Sommige onderdelen stamden duidelijk uit het begin van de jaren 20, terwijl één van de variabele condensatoren, de spoel en de LF-trafo van omstreeks 1930 waren. Blijkbaar een amateurbewerking van een veel vroeger product van een klein fabriekje of een serieuze amateur. Omdat reparatie niet zinvol leek werd het geheel, na zo goed mogelijk vastleggen van de bestaande toestand, volledig gesloopt. En zie, uit de stukken met gaten doorzeefd eboniet kwamen de fragmenten te voorschijn van twee frontplaten die precies in resp. het onderste en het bovenste compartiment pasten. Aan hun achterzijde bleken ze nog duidelijk leesbare restanten van opschriften te vertonen die in witte transfer-letters waren uitgevoerd. Verder werd er tussen het enorme aantal grote en kleine gaten een patroon aangetroffen dat in het begin der jaren 20 vaak in een frontplaat geboord werd op de plaats waar zich erachter een helgloeier bevond. Dit om het mogelijk te maken om op het gezicht de juiste gloeidraadtemperatuur in te stellen. Omdat het zeker om een engels apparaat ging werden van de twee frontplaten nagegaan welke gaten overeenkwamen met engelse boormaten, welke zich op afstanden van elkaar of van de randen bevonden die uitgedrukt konden worden in een geheel aantal maten 1/32 inch en welke gaten ondeskundig, d.w.z. scheef, met afgebrokkelde randen etc., geboord waren. Met de hulp van de restanten van de bijschriften kon zo een vrijwel volledig boorplan gereconstrueerd worden. Nu bleek dat in het beneden compartiment een kristalontvanger met een vaste spoel en de mogelijkheid om verlengspoelen aan te sluiten aanwezig geweest moest zijn. Het bovencompartiment moest ingenomen zijn door een 1 lamps LF-versterker. Toen dit bekend was werden een aantal jaargangen Wireless World uit het begin van de jaren 20 doorgebladerd en daarin bleek enkele malen een bouwbeschrijving van een "Crystal Receiver with Note Magnifier" voor te komen rond 1922-1923. Helaas geen letterlijke beschrijving van dit toestel, maar wel voldoende gegevens om de schakeling en de gebruikte onderdelen met grote zekerheid te achterhalen. (Uit de afmetingen van de klep in de bovenkant van de kast bleek verder dat het toestel bedoeld was voor een toen in Engeland erg populaire "Dutch Valve" een buis met een cilindervormig omhulsel van ong. 3 cm diameter. Andere toen veel gebruikte typen met een bolvormig omhulsel van + 5 cm kunnen er namelijk niet doorheen.) Toen na ruim een jaar zoeken een compleet beeld van het oorspronkelijke toestel was ontstaan werden twee nieuwe ebonieten frontplaten gemaakt, de oorspronkelijke teksten werden daar met witte plaklettertjes op aangebracht, de nog beschikbare onderdelen werden gemonteerd en de ontbrekende werden erbij gezocht of even-tueel gemaakt. Een bedrading van rond blank roodkoper draad werd aangebracht en het apparaat functioneert vrijwel zeker net zo als het dat zo'n 55 jaar geleden gedaan heeft.

Omdat de radio in de jaren 20 en in de eerste helft van de jaren 30 een zeer snelle ontwikkeling heeft gehad zijn er veel apparaten uit die tijd die één of meerdere malen zijn herbouwd. Vooral amateurbouwers leenden zich daar goed voor, een kast, een frontplaat en wat onderdelen waren vaak prachtig om als start te dienen voor iets nieuws. Vooral andere spoelen, een extra buis en ombouw voor wisselstroomvoeding komen veel voor. Zoals een leuk amateurtoestel uit + 1928 dat de eigenaar in een ruïne meende te moeten herscheppen door het intimmeren van een plankje op 4 pootjes, een soort 2e verdieping waarop hij een extra trap LF-versterking bouwde en die met een overvloed van draden aan de rest vastknoopte. Toen één en ander verwijderd was bleek er een puntgaaf 1V1 omroep-toestelletje over te blijven. Deden onze vroege voorgangers dit soort dingen meestal in hun enthousiasme om een beter radiotoestel te krijgen, in onze tijd gebeurt hetzelfde nog met minder fraaie motieven. Een franse ov2 korte golfontvanger van + 1925 was in handen van een vrij ondeskundige scharrelaar die weinig oog voor de fraaie noten kast en de doordachte opbouw had, maar die er wel "geld" in zag. Daarom werd de cilindrische spoel met draaibare terugkoppelspoel buiten werking gesteld, de as werd verwijderd en op de frontplaat werden twee honingraatspoelhouders gemonteerd. Dat verkoopt beter. Eén van de LF-trafo's, zo'n mooie met gekleurde draadeinden bleek defect, eruit gehaald en apart verkocht. Philips LF erin, wat draden aan elkaar knopen en zie daar: splend "HR spoelen toestel". Gelukkig waren de onderdelen, inclusief LF-trafo en knopje voor de t.k. spoel met wat geld en veel goede woorden nog te achterhalen maar de 4 gaatjes in de frontplaat blijven, ondanks reparatie een beetje zichtbaar.

van Donselaar

Wie kan wat vertellen over de restauratie van
apparatuur? Verhalen graag naar de redactie:
Wessels, Hertogenlaan 154, Oosterhout(NB).

BUITENLAND

Een heel lange brief uit den Belgique. Te lang zelfs om verkort weer te geven. Waar het omgaat zijn informaties over zenders en ontvangers, amateur- en zelfbouw, zoals gebruikt door verzet, weerstand en partizanen in 40-45, en in de Spaanse burgeroorlog. Schema's dus of copieën om sets te reconstrueren. Het gaat dus niet om zo maar één of ander zendschema, dat het wel doet, maar om zaken zoals ze werkelijk zijn gebruikt. Het is wel dermate specialistisch, dat iemand onder ons, die ook maar een begin van een opening zou weten voor onze belgische briefschrijver, beter zelf de brief kan lezen. Mogelijk kent een lid radiomensen uit het verzet? In ieder geval is de brief disponibel.

Tech. comm.

PLAAT EN ROOSTER GELIJKRICHTING

Als aanvulling op het artikel in de Oude Hoorn nog een paar losse gedachten. Terecht wordt er op gewezen, dat rooster detectie zo veel gevoeliger is. Wie oude verslagen van rond 50 jaar geleden leest moet wel haast aan wonderen gaan geloven. Bijv. ontvangst van de Amerikaanse telefoniestations aan de Oostkust en hier te lande genomen met een enkele detector lamp en zo er al laag frequent

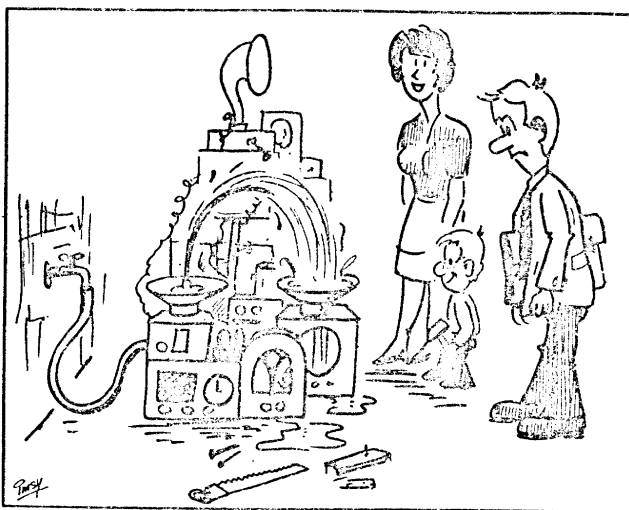
versterking achter kwam, dan gebeurde dit om de ontvangst op redelijke kamersterkte te krijgen. Hoog frequent versterking werd weinig lonend geacht op de korte golf. En 300 meter vond men al gauw knap kort. Beneden de 200 m ging het in elk geval nauwelijks. Nadat in 1927 de nieuwe dubbel roosterlamp A 442 haar intrede had gedaan veranderde de situatie snel. HF werd nu snel populair. De lamp had een zeer hoge g en in combinatie met een afgestemde plaatkring van hoge kring kwaliteit (dus hoge blokkeringsweerstand) was een grote versterking mogelijk. Deze versterking nu weer te bederven door de dempende werking van een roosterdetector op de voorafgaande kring is nu het paard achter de wagen spannen! Toch werd roosterdet. ook nadien nog het meest toegepast maar om een andere reden. Een plaatgelijkrichter is per definitie een hoge impedantie-gelijkrichter. Als echter na de detector geluisterd werd op koptelefoon, dan waren impedanties van detector en telefoon redelijk goed aan elkaar aangepast. Ditzelfde geldt als na de det. transformator laagfrequent verst. volgde. De transformator vergde een voorgaande lamp met lage R_i (inw. weerst.) voor een goede aanpassing en spanningsoverdracht. Waarom dit zo is, kan wel eens in een afzonderlijk artikeltje over de LF trafo uit de doeken worden gedaan. Plaat detectie vraagt nolens volens om weerstandskoppeling met de volgende lamp. Maar dan is er ook een ideale situatie geschapen. Dan staat plaat dec. zowel in kwaliteit als in quantiteit ver boven de rooster idem. Immers: gevoeligheid is niet minder dank zij voorgaande HF verst.; selectiviteit is beter en er is een scherper bepaald maximum bij de afstemming. Dit laatste mede doordat de plaatkring kwaliteit niet wordt verslechterd door demping. Maar vooral ook door het ontbreken van de grote tekortkoming van de rooster det. nml. zijn spoedig overbelast zijn, waardoor een toenemende signaalsterkte niet resulteert in hogere spanningen in de plaatkring. Een sterke zender is dan over een groot bereik van de schaal te horen. Immers de grote gevoeligheid voor zwakke signalen plus de demping op de voorgaande kring heeft als gevolg een zeer brede afstemming zonder goed gedefinieerd maximum. Een plaatdetector daarentegen is nauwelijks over te belasten. Heeft de plaat det. dan helemaal geen nadelen? Het zou te mooi zijn. Onderbelasting is zo'n nadeel. Maar door voldoende voorversterking is hieraan altijd te ontkomen, dus het nadeel is ook nog maar betrekkelijk. Moet nu bij roosterdet. het lek aan + gloeidraad of aan een potentiometer over de gloeidraad? In de praktijk maakt dat minder uit dan weleens wordt verwacht. Immers doordat de roosterstroom de lekweerstand doorloopt neemt eerstgenoemde toe als het lek aan een punt met een hogere positieve spanning wordt aangesloten. Ergo: een grotere spanningsval over het lek. Van een 4 V spanning komt dan afhankelijk van de waarde van het lek bijv. slechts 0.5 V op het rooster terecht. Vermindering van de 4 V tot tenslotte 0 Volt brengt de echte spanning op het rooster steeds dichterbij de 0 Volt. Dus geen grotere variatie dan ong. 0.5 V. Ergens op weg van 0 naar 4 V is er een snel het punt van maximale gevoeligheid instelbaar bereikt. Zeg: bij ong. 1 Volt. Dan volgt een zeer langzame afnemning. Conclusie: wie er het uiterste uit wil halen, sluit het lek aan op en potentiometer over de gloeidraad!

T.C.

ACCUREPARATIE

Een gloeistroomaccu met celluloid bak scheurt of lekt weleens. Herstel is mogelijk door in amylacetaat wat snippers celluloid op te lossen. Met de stroperige oplossing de scheur, die goed schoongekrabbt is, insmeren. Voorzichtigheid is geboden bij dit ouderwetse echte celluloid. Houd het ver van vuur en hitte. Het is tenslotte een mengsel van schietkantoen met kamfer.

Accuplatten, welke jaren droog stonden of spierwit gesulphateerd zijn, kunnen ook vaak weer smetteloos worden. Voorwaarde is, dat de neg. platen nog redelijk vlak zijn en de pos. uiteraard niet op niteenvallen staan. Meestal wordt de raad gegeven: schoonmaken, of met zeer verminderde laadstroom laden. Het helpt wel wat, maar het resultaat is niet grandioos. Het volgende is een eigen ervaring, die een 100% resultaat gaf. De, in mijn geval kurkdroge, bak werd uitsluitend met gedestilleerd water gevuld en met een heel geringe stroom geladen. De meter van een normale acculader slaat nauwelijks uit. Vrees, dat er geen ionen zijn om het werk te doen is ongegrond. Er zwemmen er heus voldoende rond. Blijkend uit het uiteindelijke resultaat en ook gaf een wat gevoeliger Amp. meter al gauw een stroom van ong. 100 mA te zien. Dagenlang is er aan de witte platen geen kleurverandering te zien en zo hoort het ook. Vier tot zes dagen en dan lijkt het of er een kleurverandering op komst is. Steeds meer wordt de metallische loodkleur zichtbaar. Er blijven echter hardnekkige witte sulphaat plekken over. Omdat ik deze bij vorige probeersels nooit geheel weg kreeg, werd de bak geledigd en met vers gedest. gevuld. De lading werd hervat en bijna zienderogen verdwenen in de loop van een dag de laatste witte plekken. De rest is de normale procedure: legen, vullen met normaal electrolyt en laden. Let wel: dit was een experiment. Een chemicus moet maar vertellen of het sulphaat weer aan de omzetting heeft deelgenomen. Of dat de methode een zachtaardige verwijdering van het plaatoppervlak aanhechtend-sulphaat veroorzaakte. Het bezinksel was in elk geval uiterst gering.

Jantje heeft vandaag zo lief met je oude spulletjes gespeeld Pappa!!...

Een volgend recept stamt, zeer verkort, uit een franse publicatie: accu ontladen, ledigen, reinigen. Vullen met een 10% oplossing van natriumsulphaat. Onder lading zetten. Zodra de cellen gaan gassen, verder voortzetten met 1/10 van de normale stroomsterkte. Ladingsduur 50% meer dan normaal. Stoppen en onmiddellijk ontladen met de hoogste toegelaten stroomsterkte (afhankelijk van de accu-cap. in A.H.). Oplossing afgieten, spoelen met ged. water en met nieuw zuur vullen. Laden. De auteur meldt goede resultaten.

DEFECTE DOOSCONDENSATOREN

Een bloeiend en boeiend onderwerp. Nu voor de laatste maal? Misschien toch nog een tip. Siemens levert MKM condensatoren nu ook in een 400 V uitvoering. Ze zijn doorslagvast. Beter: zelfherstellend na doorslag! Een enorm voordeel. Men moet er niet aan denken een 2511 van nieuwe C's te hebben voorzien en dat karwei te moeten overdoen. De 400 V uitvoering loopt tot 0.47 uF. De 250 V zelfs tot 1 uF. Per 1000 st. zijn ze zelfs extreem goedkoop. Iets voor het Inkoopbureau van de vereniging. Of het Verkoopbureau van de Oude Hoorn?

Technische Commissie

ROUWERTENTIES

Gevraagd: Radio Nieuws 1921 en 1923, Radio Express 1923, 24, 26 en 27 of losse nummers. Ruilen voor andere jaargangen of boeken. D. Rouwhorst, Sanderij 10, Delden, tel. 05407-2024

Gevraagd: te koop Radio Nieuws 1921, eventueel ook ruilmogelijkheid. A. Mulder, p/a Hilsdijk 9, Hattem (Gld)

Gevraagd: Oude hoornluidspreker \pm 3000 Ohm. Prijs n.o.t.k. A. Brekelmans, Prins Bernhardplein 2, Budel, tel: 04950-18509

Te koop of te ruil: Radiobuizen vanaf 1925, allen getest op AVO-buizentester. J. Wildschut, Helmondstraat 132 (de Laar), Arnhem, tel. 085-216698.

Te koop gevraagd: Philips 2533 en 932-A. L.v.Wessel, Kampstraat 26, Zevenaar, tel. 08360-23691.

Te koop gevraagd: Radio met honingraatspoelen buitenop. H.v.Geluk, Bergse Hoofd 310, Arnhem, tel. 085-211521.

Gevraagd: Radiolampen en boeken van 1925 en ouder, zeer ruime ruilmogelijkheden. H.C.J. Nater, A. v. Saksenstraat 11, Waddinxveen, tel. 01828-5605.

Aangeboden: Philips Monoknop radio. B. Yskes, Zonnewijzerspad 6, Zaandam, tel. 075-156833.

Aangeboden: Philips 535^A, 834^A, 736^A, 2534 e.a. Legerset MK 48, Philector 4180, kast Tel. 33^W, philips 2534, 372, LF trafo's, buizen en lectuur o.a. Philips cat. Varadyne, Brands schemaboek en vademecum 1950. Alleen ruilen. J. Stam, Siriusstraat 16, IJmuiden, tel. 02550-10712.

Gezocht: 3 MF trafo's met pennenaansluitingen, merk REX voor belgische super 1929 (Le Super Six) alsmede goede A 441 met franse voet. Zeer veel ruilmateriaal aanwezig. C.E.A. Vermeulen, T.Verheystraat 159, Schiedam, tel. 010-709918

Gezocht: door ON 6 PW, P. Windey, Ganzenbergstraat 16, België-9168, Moerzeke-Kastel, het schema van SABA 4-lamper bouwdoos "HAN-2000" uit omstreeks 1930 en katocnomspinnen draad om raamantenne te herwikkelen.

Aangeboden: (te koop of te ruil) Dictaphone Transcribing Machine Type B. pat 1912, Asman opname weergave app. met 2 uitwissbare (grammofoon) platen, J.G. v. Dodewaard, Maatsteeg 15, Rhenen, tel. 08376-3016

Aangeboden: Philips BX 360^A (zingende plank of klagmuur) in originele staat en spelend. Huibregts, de Bilt, tel. 030-310357

Te koop: Philips 518^U, 1937, gaaf en spelend. W.J. Schoo, Ruyslaan 85, de Koog, Texel, tel. 02228-520

Aangeboden: diverse radio's 1936-1950, buizen en onderdelen uit die periode. Frederiks, Stokebrand 352, Warsveld, tel. 05750-20744

Gevraagd: 1 of 2 LF trafo's merk REX, aansluitingen bovenop, ruilen voor andere merken of onderdelen of buizen, M.F.v. Donselaar Vredebestlaan 29, Jutphaas

Aangeboden: Philips 730^A, 1931-1932. H. Schaapherder, T. Offermansweg 3, Laren (NH), tel. 02153-15551

Gevraagd: 78 toerenplaten van Enrico Caruso en Jacques Urlus, te koop of te ruil. Dreuning, Didam, tel. 08362-1882

Gevraagd: 78 toerenplaten van Johnn and Jones, Django Rheinhardt, Mario Narp Lorenzi. Linze, Steenstraat 24, Didam, tel: 08362-1110

Gevraagd: 2511 en Meesterzanger. A. Cloos, Auelstrasse 34, Stadkyll (Eiffel), West-Duitsland

.....

Kleine advertenties voor leden N.V.H.R. drie lange regels gratis. Opgeven voor het volgende nummer vóór 1 november a.s. aan: H.C.J. Nater, A.v.Saksenstraat 11, Waddinxveen.

-o-o-o-o-o-o-o-o-

1977

Het jaar 1977 kenmerkt zich wel als een heel bijzonder jaar. Allereerst werd er in opgericht een vereniging voor verzamelaars van ANTIEKE radio's, veel juister uitgedrukt als "Nederlandse Vereniging voor Historische Radioapparatuur", afgekort N.V.H.R. (geen NVSH). Doel en werkzaamheden der Vereniging zijn alom bekend. Zij presteerde het om in haar prille bestaan een echte RUILBEURS te organiseren, waar nagenoeg iedere bezoeker vreugde aan beleefde. En zo dadelijk is er weer een Ruilbeurs voor de gelukzoekers van het lieflijke oude spul en verwacht wordt dat er veel animo voor zal zijn.

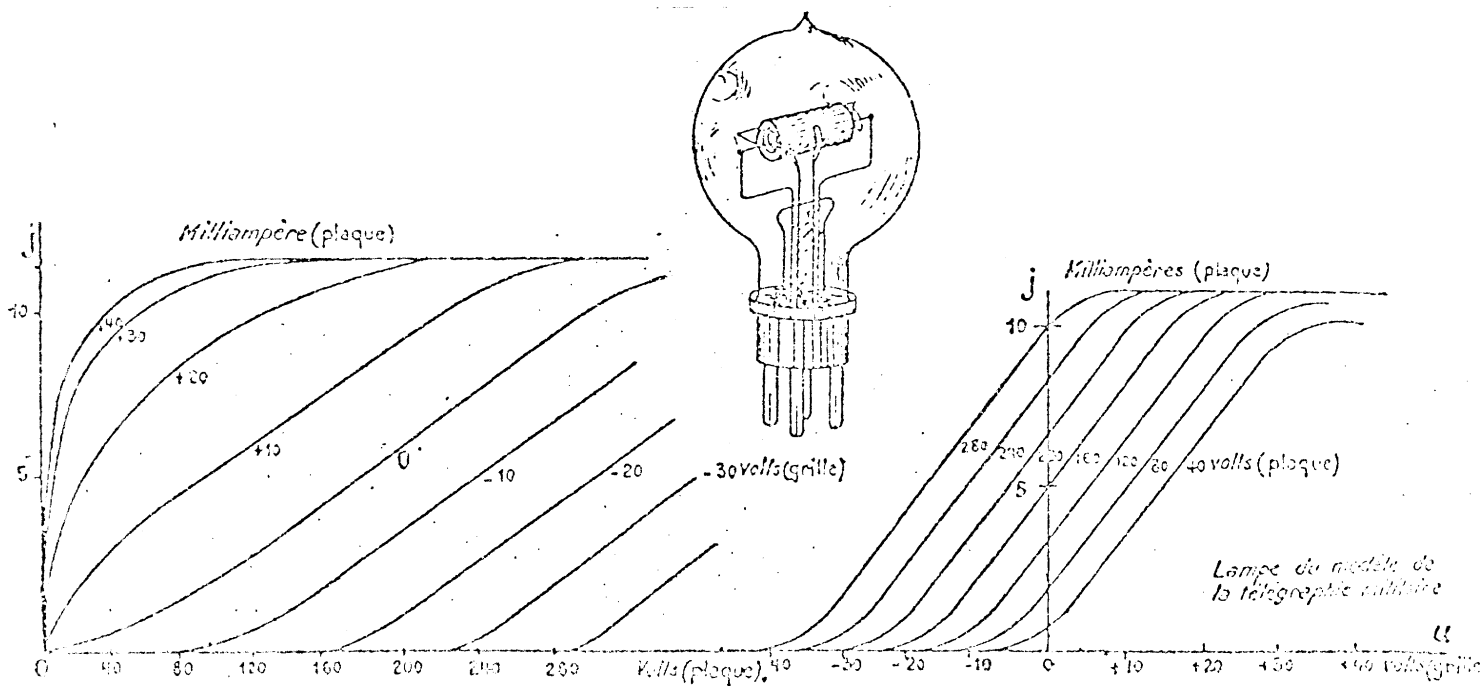
Om een tweede bijzonderheid te noemen, dit jaar gedenken we het 100-jarig bestaan van MECHANISCH geluid of opgetekend groefgeluid van EDISON, een woord hieraan gewijd mag ook niet ontbreken. Onlosmakelijk is dat opgetekende geluid met de RADIO verbonden en is zo in elkaar geweven dat nog heden ten dage, net als in de beginperiode van de radio, GEVRAAGDE GRAMMOFOONMUZIEK een onderdeel van het programma is van elke omroepvereniging. Bezitters

van RADIO-EXPRESS kunnen controleren dat zoiets al in 1923 het geval was. De gramfoonplaat heeft zich al vanaf de vorige eeuw weten te handhaven hoewel zijn bestaan soms bedreigd werd door de WIRE-RECORDER, DIMOFOON, CASSETTE-RECORDER, kortom, hij heeft veel concurrenten het hoofd kunnen bieden. Is het dan zo verwonderlijk dat er voor de liefhebbers van gramfoons en andere afspeelapparatuur, de wasrollenapparaten bijv., en eventueel gramfoonplaten, in de toekomst de mogelijkheid wordt geschapen hun neven- of hoofdhobby te kunnen verbeteren door dat er in de bestaande Vereniging een afdeling komt gespecialiseerd op dat gebied en dan nog wel zonder kontributie verhoging? Drie personen zullen zich er mee belasten en trachten niet alleen alles te doen om een verzameling uit te breiden, maar bovenal kennis te doen vermeerderen van het 100-jarig groefgeluid. Een zeer belangrijke factor is "hoe kom ik aan Jazz platen, aan Opera platen, aan ONDERDELEN VOOR MIJN KAPOTTE FONOGRAAF of GRAMOFOON" en dergelijke, en wat kost het me ... De toekomstige Grote Drie willen U hierbij helpen, en omdat er één van de Drie een kei is op Jazz gebied kan hij de betreffende daarbij weer van dienst zijn. De twee anderen zijn keien op Opera gebied en het Populaire genre, dus voor elk wat wils.

't Is nog toekomstmuziek maar er is al ver in gegrasdruind zodat het in voorkomend geval, en na gebleken verzoeken direct uit de startblokken kan schieten. Wie kan ontkennen dat een gramfoonplaat, een oudje, gespeeld over de radio, ook een oudje, soms veel narigheid kan wegnemen? Heeft U weleens een AANSLAGBILJET VAN DE BELASTING met een lachend gezicht ontvangen? Waar haal je toch in Godsnaam zulke mensen vandaan? Maar zet maar eens een plaatje op, bijv. van Willy Derby "Zoek de zon op", of "Heidewitschka vooruit geef gas", "Scheep vreugde in 't leven", enz., en dan spelen d.m.v. een 2511 van Philips met de originele Meesterzanger luidspreker op lange of korte pootjes, lange pootjes is beter en de narigheid is weg en als je niet oppast gaan zelfs de pootjes van de Meesterzanger nog van de vloer. Begrijpt U nu de binding GRAMOFOON, PLAAT en RADIO? Okay. We horen nog van elkaar, we houden U op de hoogte...

J. Wildschut, Arnhem

Karakteristieken van de Franse "R" lamp

LOZE OPMERKINGEN

Iedereen heeft wel oplossingen voor veel voorkomende problemen, nuttige wenken en waarschuwingen waar medeleden hun voordeel zouden kunnen doen. Als U ze kwijt wilt stuur ze dan vooral naar de redactie: E.Wessels, Hertogenlaan 154, Oosterhout.

— o —

Buizen

Sokkels en topaansluitingen die een beetje los zitten zijn muurvast te zetten met een druppel cyano-acrylaat lijm. Deze lijm is waterdun, hard in enkele seconden uit en is vrij duur maar zuinig in het gebruik. Vingers worden onlosmakelijk met elkaar en met het te lijmen voorwerp verbonden al ze met de lijm in aanraking komen.

Voor het grotere werk zoals een sokkel opnieuw aanzetten voldoet een pasta van snelhardende tweecomponenten lijm (epoxy) met een flinke hoeveelheid talkpoeder er doorheengeroerd. Soms zijn de aansluitdraden van een buis geoxydeerd in de soldering aan de pennen. Goed doorsolderen met een grote bout en veel harskernsoldeer levert een enkele keer weer een bruikbare buis op.

Om na te gaan of het de moeite waard is om een afgebroken (anode) topaansluiting te opereren kan de buis als triode getest worden. Het schermrooster wordt dan als anode genomen.

Dun emaille draad

Draad van 0,03 à 0,07 mm voor de reparatie van telefoon en luidspreker spoeltjes of LF-trafo's zo min mogelijk met de vingers aanraken. Vroeger werd hiertegen nog wel eens gezondigd, vandaar de vele defecte spoeltjes waarin de draad op schijnbaar willekeurige plaatsen is doorgeoxydeerd.

Als isolatiemateriaal en voor het vastzetten van de draad alleen paraffine papier (uit condensatoren) en dun katoen of zijde garen gebruiken. Vooral geen plakband, olie kous of doek en lijm.

Het verwijderen van de laklaag, ook van de dunste draad, gaat het beste met fijn schuurpapier.

Overgangsweerstanden

Vaak denkt men dat door het weer in bedrijfstellen van een oud radioapparaat een betrouwbare indruk wordt gekregen van de prestaties zoals die destijds geleverd werden. Als geen extra aandacht wordt besteed aan de overgangsweerstanden, vooral in de afgestemde kringen, komt daar weinig van terecht. Berucht is o.a. de plaats waar de draad van spoelen onder schoeven of pennen geklemd zit. Bij sommige honigraatspoelen gebeurt dit onder een aluminium ringetje, dit kan een extra weerstand van enkele 10-tallen ohms opleveren! Ook de verbindingen van afstemcondensatoren, al lijken ze muurvast, dragen vaak een paar ohm bij; terwijl het de moeite waard is om golfengte schakelaars eens aan de tand te voelen. Als men geen mogelijkheid heeft om deze lage weerstanden nauwkeurig te meten zit er weinig anders op dan alle verbindingen los te nemen en goed schoon te maken. Het komt voor, dat bij goed in orde zijnde kringen de serie weerstand zo van meer dan 30 ohm teruggebracht kon

worden tot 1 à 2 ohm! In zo'n geval is het toestel wat selectiviteit gevoeligheid betreft onherkenbaar veranderd. Fabriekstoestellen zijn in dit opzicht weinig beter dan amateur bouwsels, behalve als alle verbindingen gesoldeerd zijn. En dan zijn nóg allerlei verrassingen mogelijk.

Letters, cijfers en schaalverdelingen

Als deze op frontplaten en knoppen door graveren zijn aangebracht is de witte verf waarmee ze zichtbaar gemaakt werden vaak verdwenen of net zo zwart als de omgeving. Ze zijn goed op te vullen door er een vrij dikke pasta van wat witte lakverf en talkpoeder in te wrijven. Loszittende verfresten eerst verwijderen. Overtollige pasta met een droge doek wegvegen en eventuele witte vegen verwijderen met een doekje dat heel licht is bevochtigd met verfverdunner of benzine.

Veel teksten werden vroeger met transfers ("plakplaatjes") aangebracht. Tegenwoordig zijn witte wrijfletters verkrijgbaar op een transparante ondergrond die door wrijven op bijvoorbeeld een frontplaat over te brengen zijn. Eenmaal opgebracht laten ze zich door voorzichtig snijden nog wat bijwerken. Hiermee kunnen teksten weer leesbaar gemaakt of opnieuw aangebracht worden.

Bakeliet

Toestel kasten en luidsprekers van bakeliet zijn in het verleden vaak voorzien van een dikke vette laag boenwas die als een geweldige effectieve vuilvangert heeft gewerkt. Schoonmaken met een milde vetoplosser zoals wasbenzine. Aan het schone bakeliet oppervlak kan door een polijstmiddel als koperpoets of auto-cleaner nog wat meer glans worden gegeven. Na goed uitpoetsen een uiterst dun laagje harde bijenwas opbrengen en goed uitwrijven.

Sommige bakelieten kasten zijn voorzien van een dunne laag heldere of gekleurde lak, soms zit hier zelfs het "patroon" in. Is deze laag sterk verweerd of beschadigd, dan heeft poetsen geen zin meer; dan helemaal verwijderen of maar zo laten.

LEIDENLIJST

bijgewerkt tot 22 September 1977.

G.A.van den Akker Uiterwaardendras 400 II	Amsterdam Z	020-425634
H.Akkerman Dintelstraat 75 I	Amsterdam	020-425716
F.J.W.Abbas Pr.J.W.Brisolaan 253	Leidschendam	
J.J.H.Almoos Papittellaan 24	St.Odiliënbergh L	
J.van de Beek Thorbeckestraat 8	Roermond	04750-16333
L.A.van Berge Henegouwen Marellaan 40	Oegstgeest	071 153856
A.J.Rontan Merwedekade 238	Utrecht	
A.J.W.van den Boom Hobbel 21	Walik gen.Riethoven	
D.Boon Oosterloostraat 22	Voorburg 070 866733	kantoor:070 77224
H.Brandt Hof 29	Amersfoort	033 16454
A.C.Brckelmans Pr Bernardplein 2	Budel (Dorp)plein	04950 18509
A.Cloos Auelstraat 34	Stadkyll Wifel Dld	
A.Jatewa J.v.d.Vondelstraat 1	Kesteren	08886 1354
H.Dekker Reek 46	Deurne	
J.G.van Dedewaard Maatslaag 15 PAADY	Rhenen	08376 3016
J.Dollekamp Bijlaker 19	Mierlo	04927 2176
A.Th.Dorrepaal Elbert Mooylaan 36	Kortenhoef	035 60780
R.R.Dorrepaal Elbert Mooylaan 36	Kortenhoef	035 60780
Ir.M.F.van Donselaar Vredesbestlaan 29	Nieuwegein	03402 31224 (kantoor)
G.van Driel Wildvang 4	Blaricum	02153 14163
J.G.M.Dreuning Gladlofenstraat 16	Didam	08362 1682
Ir F.J.J.Driessens de Wijer 6	Hapert	04977 1568
H.van Dijk Kofstraat 26	Zaandam	075 170376
J.Eshuis Nr Sixlaan 15	Amstelveen	020 456221
F.E.Fabels de Genootstlaan 14a	Rozendaal	085 634692 post Velp
H.Faber Cort v.d.Lindenstraat 62	Harlingen	05178 5711
A.J.H.Francken Zandvoortsealaan 339	Bentveld N-H	023 242359
J.Gabriel van 't Hofstraat 17 I	Wageningen	08370 14523
H.van Geluk Bergscheoofd 110	Arnhem	085 211521
G.Groot-Nibbelink Haspelstraat 19 huis	Amsterdam Wijk 251	
J.den Haan Jacob Catsstraat 58	Delft	015 126445
N.Harteveld Rechterenstraat 17	's Gravenhage	070 944558
P.G.Hebink H Hoymakerstraat 23	Breda	076 871028
Th.van der Heide Uranusstraat 20	Hengelo	05400 10900
J.B.Heineman Kerkhofflaan 6	'sGravenhage	
J.van Herken van Karnebeeklaan 27	Culemborg	03450-4379
J.van Helden Nieuwensluisstraat 155	's Gravenhage	
C.T.Hendriks Dorpsstraat 34	Hummelo	08348 1592
J.E.J.W.Hermans Paulus Potterstraat 19	Arnhem	085 425476
J.P.Heijman Brummanboske 10	Roggel L	
H.A.Hofstede Waarbekeweg 1	Hengelo	05400 10959
J.Hupse van der Heijdenstraat 39	Schoonhoven	01823 4351
E.A.J.E.Hurks Verbeetenstraat 79 c	Breda	076 149076
Th Q M Huyser Berkenlaantje 29	Laaren N-H	02153 87827
A.Jansen St Peterlaan 61	Arnhem	
J.Jansen Tisorstraat 8	Rijmegen	080-226767
F.Kaastra Millenlereweg 8	Kollum	05112 243
J.Kiewiet landbaan 21	Onstwedde	05991 2042
G.J.Konen PAADJN Laan van Nijenrode 58	Nr Loosdrecht	02158 3268
K.Kuiper Kastanjelaan 29	Arnhem	
P.A.H.G.Kuipers Hoppers 11	Valkenswaard	
P.R.Krislinga de Olomp 22-42	Zeist	03404 24825
K.Launqach Kastanjelaan 11	Haaren NB	04117 2147
P.van Leeuwen Brinkerinkweg 4	Barchen	05734 358
H.Leeuwijn Jaanweg 8	Hilversum	035 44336
I.Lek Lebeliedal 16	Leiden	
H.Lijffin Salviestraat 16	St Oedenrode	04138-2202
J.H.A.v.d.Janden J.v.d.Vondelstraat 2	Rijssen	
J.F.P.F.Linssen Bleenstraat 24	Didam	08362 1110
A.H.van der Lou van Kijch ronslaan 162	's Gravenhage	070 653039

LEIDENLIJST

bijgewerkt tot 22 September 1977.

C.A.van den Akker Uiterwaardenstraat 400 II	Amsterdam Z	020-425634
H.Akkerman Dintelstraat 75 I	Amsterdam	020-425716
F.J.W.Alblas Pr.J.W.Frisolaan 253	Leidschendam	
J.J.H.Almoes Kapittellaan 24	St.Odilienbergh L	
J van de Beek Thorbeckestraat 8	Roermond	04750-16333
L.A.van Berge Henegouwen Marellaan 40	Oegstgeest	071 153856
A.J.Bontan Merwedekade 238	Utrecht	
A.J.W.van den Boom Hobbel 21	Walik gem.Riethoven	
D.Boon Oosterloostraat 22	Voorburg	070 866733 kantoor:070 7722
H.Brandt Hof 29	Amersfoort	033 16454
A.C.Brekelmans Pr Bernardplein 2	Budel (Dorplein)	04950 18509
A.Cloos Auelstraat 34	Stadkyll Eifel Dld	
A.Datema J.v.d.Vondelstraat 1	Kesteren	08886 1354
H.Dekker Reek 46	Deurne	
J.G.van Dodewaard Maatsteeg 15 PAoDY	Rhenen	08376 3016
J.Dollekamp Bijlaker 19	Mierlo	04927 2176
A.Th.Dorrepaal Elbert Moocylaan 36	Kortenhoef	035 60780
R.N.Dorrepaal Elbert Moocylaan 36	Kortenhoef	035 60780
Ir.M.F.van Donselaar Vredbestlaan 29	Nieuwegein	03402 31224 (kantoor)
C.van Driel Wildvang 4	Blaricum	02153 14163
J.G.M.Dreuning Gladiolenstraat 16	Didam	08362 1882
Ir F.J.J.Driesens de Wijer 6	Hapert	04977 1568
H van Dijk Kofstraat 26	Zaandam	075 170376
J.Eshuis Mr Sixlaan 15	Amstelveen	020 456221
F.E.Fabels de Genestetlaan 14a	Rozendaal	085 634692 post Veld
H.Faber Cort v.d.Lindenstraat 62	Harlingen	05178 5711
A.J.M.Franssen Zandvoortselaan 339	Bentveld N-H	023 242359
J.Gabriel van 't Hofstraat 17 I	Wageningen	08370 14523
H van Geluk Bergsehoofd 110	Arnhem	085 211521
G.Groot-Nibbelink Haspelstraat 19 huis	Amsterdam Wijk 251	
J.den Haan Jacob Catsstraat 58	Delft	015 126445
N.Harteveld Rechterenstraat 17	's Gravenhage	070 944558
F.G.Hebinck H Hoeymakerstraat 23	Breda	076 871028
Th.van der Heide Uranusstraat 20	Hengelo	05400 10900
J.B.Heineman Kerkhoflaan 6	'sGravenhage	
J.van Herksen van Karnebeeklaan 27	Culemborg	03450-4379
J van Helden Nieuwersluisstraat 155	's Gravenhage	
C.T.Hendriks Dorpsstraat 3/4	Hummelo	08348 1592
J.E.J.W.Hermans Paulus Potterstraat 19	Arnhem	085 425476
J.P.Heijman Brunnenboske 10	Roggel I.	
H.A.Hofstede Waarbekenweg 1	Hengelo	05400 10959
J.Hupse van der Heijdenstraat 39	Schoonhoven	01823 4351
M.A.J.M.Hurks Verbeetenstraat 79 c	Breda	076 149076
Th Q M Huyser Berkenlaantje 29	Laren N-H	02153 87827
A.Janssen St Peterlaan 61	Arnhem	
J.Jansen Timorstraat 8	Nijmegen	080-226767
F.Kamstra WillenLoreweg 8	Kollum	05112 243
J.Kiewiet Landlaan 21	Onstwedde	05991 2042
G.J.Konen PAOGJK Laan van Eikenrode 58	Nv Loosdrecht	02158 3268
K.Kuiper Kastanjelaan 29	Arnhem	
P.A.H.G.Kuipers Hoppad 11	Valkenswaard	
F.R.Kuisinga de Clomp 22-42	Zeist	03404 24825
M.Leunspach Kastanjelaan 1 1/2	Haaren NB	04117 2147
P.van Leeuwen Brinkerinkweg 4	Barchem	05734 358
F.Lecuwijn Laupersweg 8	Hilversum	035 44336
J.Lek Loteliedal 16	Leiden	
H.Lifka Salviastraat 16	St Oedenrode	04138-2202
J.H.A.v.d.Linden J.v.d.Vondelstraat 2	Rijssen	
J.F.P.M.Lindzen Steenstraat 24	Didam	08362 1110
K.F.van der Loo van Kinbergenstraat 162	's Gravenhage	070 653039